

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T

Datum: 25. februar 2009.

Original: FRANCUSKI

PRED PRETRESNIM VEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući
sudija Frederik Harhoff
sudija Flavia Lattanzi

V. d. sekretara: g. John Hocking

Odluka od: 25. februara 2009.

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNI DOKUMENT

**ODLUKA U VEZI S PRIHVATANJEM DOKAZA PREDOČENIH TOKOM
SVEDOČENJA EWE TABEAU**

Tužilaštvo:

g. Daryl Mundis
gđa Christine Dahl

Optuženi:

g. Vojislav Šešelj

I. UVOD

1. Pretresno veće III (dalje u tekstu: Veće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rešava po zahtevu za uvrštavanje u spis dokaza predloženih tokom svedočenja veštaka Ewe Tabeau (dalje u tekstu: Veštak) 21, 22. i 23. oktobra 2008.

II. ISTORIJAT POSTUPKA

A. Dokumenti koje je predložilo tužilaštvo

2. Tokom glavnog ispitivanja Veštaka tužilaštvo je zatražilo uvrštavanje u spis sledećih dokumenata:

1) dokumenta br. 65ter 2859 označenog u svrhu identifikacije "MFI P565":¹ izveštaj "Iseljavanje Hrvata i drugih nesrba iz sela Hrtkovci, Vojvodina, 1992. godine", koji je Veštak sastavio 29. juna 2006. (dalje u tekstu: Izveštaj veštaka Tabeau);

2) dokumenta br. 65ter 2859a označenog u svrhu identifikacije "MFI P566":² izmenjeni Dodatak A Izveštaja veštaka Tabeau (dalje u tekstu: Dodatak A);³

3) dokumenta br. 65ter 2859b označenog u svrhu identifikacije "MFI P567":⁴ *curriculum vitae* veštaka (dalje u tekstu: Dodatak B);

4) dokumenta br. 65ter 4100 označenog u svrhu identifikacije "MFI P568":⁵ Spisak hrvatskih izbeglica iz Vojvodine, a posebno iz Hrtkovaca (dalje u tekstu: Spisak izbeglica);

5) dokumenta br. 65ter 2154a označenog u svrhu identifikacije "MFI P569":⁶ odlomak iz knjige Marka Kljajića naslovljene "Kako je umirao moj narod" (dalje u tekstu: Odlomak iz Kljajićeve knjige);

¹ Pretres održan 21. oktobra 2008, T(f) str. 10836.

² *Ibid.*

³ Spisak 722 lica koja su napustila Hrtkovce u vezi s događajima iz maja-avgusta 1992. godine (dalje u tekstu: Dodatak A).

Prevod

6) dokumenta br. 65ter 4225 označenog u svrhu identifikacije "MFI P570":⁷ Spisak 100 porodica proteranih iz Hrtkovaca u vezi s događajima u selu od maja do avgusta 1992. (dalje u tekstu: spisak 100 porodica);

7) dokumenta br. 65ter 2859e označenog u svrhu identifikacije "MFI P571":⁸ tabele 7, 8 i 9 – Zahtevi za krštenice po godinama podnošenja zahteva, Zahtevi za krštenice po mesecu podnetog zahteva, odnosno Zahtevi za krštenice tokom maja-juna 1992. godine po danima podnetih zahteva – koje se nalaze na stranicama 21 i 23 Izveštaja veštaka Tabeau (dalje u tekstu: Tabele 7, 8 i 9). Tužilaštvo je prvo objasnilo da ne traži uvrštavanje u spis Tabela 7, 8 i 9 jer one čine sastavni deo Izveštaja veštaka Tabeau,⁹ a zatim je promenilo mišljenje kako bi Veću moglo dostaviti verziju u boji radi lakšeg čitanja grafikona;¹⁰

8) dokumenta br. 65ter 2859f označenog u svrhu identifikacije "MFI P572":¹¹ tabela 2 – etnički sastav u Hrtkovcima – koja se nalazi na stranici 10 Izveštaja (dalje u tekstu: Tabela 2).

B. Drugi dokumenti čije prihvatanje je zatražilo tužilaštvo

3. Tokom unakrsnog ispitivanja Veštaka optuženi je svoje ispitivanje potkrepio izvesnim brojem dokumenata koje mu je tužilaštvo obelodanilo pre nego što je podnelo iskaz Veštaka. Na kraju unakrsnog ispitivanja, Veće im je po zahtevu tužilaštva za uvrštavanje u spis¹² dodelilo sledeće privremene brojeve:

2) dokumentu br. 65ter 2757 označenom u svrhu identifikacije "MFI P575":¹³ izveštaj "O fluktuaciji pripadnika mađarske nacionalne manjine u AP Vojvodini, 1991-2002."

⁴ Pretres održan 21. oktobra 2008, T(f) str. 10836.

⁵ *Id.*, T(f) str. 10844.

⁶ *Id.*, T(f) str. 10846.

⁷ *Id.*, T(f) str. 10859.

⁸ *Id.*, T(f) str. 10874, 10883

⁹ *Id.*, T(f) str. 10873-10874.

¹⁰ *Id.*, T(f) str. 10874.

¹¹ *Id.*, T(f) str. 10883.

¹² Pretres održan 23. oktobra 2008, T(f) str. 11064.

¹³ *Id.*, T(f) str. 11066-11067.

Pokrajinskog sekretarijata za nacionalne manjine (dalje u tekstu: Izveštaj o mađarskoj manjini);

3) dokumentu br. 65ter 2754 označenom u svrhu identifikacije "MFI P576":¹⁴ izveštaj "O fluktuaciji pripadnika slovačke nacionalne manjine u AP Vojvodini, 1991-2002." Pokrajinskog sekretarijata za nacionalne manjine (dalje u tekstu: Izveštaj o slovačkoj manjini);

4) dokumentu br. 65ter 2753 označenom u svrhu identifikacije "MFI P576":¹⁵ izveštaj "O fluktuaciji pripadnika rumunske nacionalne manjine u AP Vojvodini, 1991-2002." Pokrajinskog sekretarijata za nacionalne manjine (dalje u tekstu: Izveštaj o rumunskoj manjini);

5) dokumentu br. 65ter 2755 označenom u svrhu identifikacije "MFI P578":¹⁶ izveštaj "O fluktuaciji pripadnika romske nacionalne manjine u AP Vojvodini, 1991-2002." Pokrajinskog sekretarijata za nacionalne manjine (dalje u tekstu: Izveštaj o romskoj manjini);

6) dokumentu br. 65ter 2758 označenom u svrhu identifikacije "MFI P579":¹⁷ izveštaj "O fluktuaciji pripadnika rusinske nacionalne manjine u AP Vojvodini, 1991-2002." Pokrajinskog sekretarijata za nacionalne manjine (dalje u tekstu: Izveštaj o rusinskoj manjini).

4. Što se tiče dokumenta br. 65ter 2756 označenom u svrhu identifikacije "MFI P574"¹⁸ – izveštaj "O fluktuaciji pripadnika hrvatske nacionalne manjine u AP Vojvodini, 1991-2002." Pokrajinskog sekretarijata za nacionalne manjine (dalje u tekstu: Izveštaj o hrvatskoj manjini) – i dokumenta br. 65ter 2764 označenom u svrhu identifikacije "MFI P573"¹⁹ – izveštaja "Analiza demografske situacije u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini po popisu stanovništva 2002. godine" Pokrajinskoj sekretarijata za demografiju (dalje u tekstu: Izveštaj o Vojvodini) – tužilaštvo je zatražilo njihovo uvrštavanje u spis zbog toga što se optuženi njima navodno koristio tokom unakrsnog ispitivanja, što je optuženi osporio.²⁰ Tužilaštvo je zatražilo njihovo

¹⁴ *Id.*, T(f) str. 11067.

¹⁵ *Id.*, T(f) str. 11067.

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ *Id.*, T(f) str. 11067.

¹⁸ *Id.*, T(f) str. 11066.

¹⁹ *Id.*, T(f) str. 11064-11066.

²⁰ *Ibid.*

uvrštanje u spis i zato da bi Veće imalo potpuni uvid u pitanje nacionalnih manjina na koje se odnosi Izveštaj veštaka Tabeau.²¹ Što se tiče Izveštaja o Vojvodini, tužilaštvo je osim toga naglasilo da je Veštak iz njega pročitao neke delove na unakrsnom ispitivanju kako bi odgovorio na neka pitanja Veća i optuženog.²²

III. MERODAVNO PRAVO

5. Veće je dokumente čije se prihvatanje traži ispitalo u skladu s pravilom 89(C) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) i postupka usvojenog Nalogom od 15. novembra 2007, u kojem su navedene smernice za izvođenje dokaza i o ponašanju strana tokom postupka.

6. Veće podseća da u ovoj fazi postupka ono ne treba da donese *konačnu* ocenu o relevantnosti, pouzdanosti ili dokaznoj vrednosti dokaza. To će Veće da uradi tek na kraju postupka, u svetlu svih dokaza optužbe i odbrane koji budu uvršteni u spis.²³

IV. DISKUSIJA

A. Prihvatanje dokaza tužilaštva

1. Izveštaj veštaka Tabeau (MFI P565)

7. Za vreme unakrsnog ispitivanja optuženi je izneo određeni broj prigovora kako bi izneo svoje protivljenje prihvatanju Izveštaja veštaka Tabeau.

8. Konkretno, optuženi je naveo da je Veštak pristrasan zbog toga što radi za tužilaštvo²⁴ i što je Izveštaj sastavio na temelju spiska izbeglica koji su sastavile hrvatske vlasti.²⁵ Po

²¹ *Id.*, T(f) str. 11066.

²² *Id.*, T(f) str. 11064-11065.

²³ Vidi. na primer, Odluku u vezi sa prihvatanjem dokaza predloženih tokom svedočenja Anthonyja Oberschalla, 24. januar 2008, par. 7; Odluku o prihvatanju dokaznih predmeta predloženih prilikom svedočenja Gorana Stoparića, 7. mart 2008, par. 7, gde se upućuje na *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, povjerljiva Odluka o uvrštavanju u spis dokumentarnih dokaza tužilaštva od 5. oktobra 2007, str. 7.

²⁴ Pretres održan 21. oktobra 2008, T(f) str. 10905-10906.

²⁵ *Id.*, T(f) str. 10898.

Prevod

mišljenju optuženog, Veštak je manipulirao brojkama²⁶ i nije imao na raspolaganju nijedan dokaz na osnovu kojeg je utvrđeno da je bilo hrvatskih izbeglica iz Hrtkovaca ili Vojvodine.²⁷

9. Veće, međutim, konstatuje da je Veštak tokom svog iskaza insistirao na činjenici da nije izučavao uzroke demografskih promena koje je istaknuo²⁸ i da su odlasci koji su navedeni u Izveštaju povezani i s opštim kontekstom sukoba u bivšoj Jugoslaviji.²⁹

10. Optuženi je takođe kritikovao to što je Veštak koristio mali broj izvora u sastavljanju Izveštaja veštaka Tabeau, te je naveo da su ti izvori bili nedovoljno pouzdani i sekundarni.³⁰ U vezi s tim pitanjem, Veštak je naveo da bi samo jedan izvor – župne knjige – mogao biti dovoljan, s obzirom na to da se radi o odličnom izvoru podataka za proučavanje demografskih kretanja koji se stalno koristi u istoriji demografije.³¹

11. Veće stoga smatra da Izveštaj veštaka Tabeau ima dovoljne pokazatelje relevantnosti i dokazne vrednosti i da može biti uvršten u spis.

2. Dodatak A (MFI P566)

12. Veće konstatuje da je optuženi, prilikom zahteva za uvrštavanje u spis Dodatka A, zatražio da Veštak dodatno precizira ko su autori tog dokumenta i izvore na osnovu kojih je sastavljen.³²

13. Veštak je u odgovoru naveo da je Dodatak A napisao sam, u saradnji s još dva lica iz Odeljenja za demografiju Tužilaštva, i da se radilo o sabiranju informacija prikupljenih iz raznih izvora: hrvatskih vlasti, Katoličke crkve i knjige Marka Kljajića.³³ Nakon što su data navedena pojašnjenja, optuženi nije osporio autentičnost dokumenta.

14. Veće u ovoj fazi smatra da Dodatak A ima dovoljne pokazatelje relevantnosti i dokazne vrednosti i da može biti uvršten u spis.

²⁶ Pretres održan 22. oktobra 2008, T(f) str. 10931.

²⁷ *Id.*, T(f) str. 10892-10898.

²⁸ *Id.*, T(f) str. 10831-10832. Vidi takođe pretres održan 22. oktobra 2008, T(f) str. 10938-10939.

²⁹ Pretres održan 21. oktobra 2008, T(f) str. 10831.

³⁰ *Id.*, T(f) str. 10906-10907. Vidi takođe pretres održan 22. oktobra 2008, T(f) str. 10962-10969 i 10981.

³¹ Pretres održan 21. oktobra 2008, T(f) str. 10907-10908.

3. Dodatak B (MFI P567)

15. Veće konstatuje da optuženi prilikom zahteva za uvrštavanje u spis Dodatka B nije izneo nijedan prigovor.³⁴

16. Veće smatra da ovaj dokument ima dovoljne pokazatelje relevantnosti i dokazne vrednosti i da može biti uvršten u spis.

4. Spisak izbeglica (MFI P568)

17. Veće konstatuje da je optuženi tokom glavnog ispitivanja osporio autentičnost ovog dokumenta naglasivši da on ne sadrži službeni pečat.³⁵ Veštak je zatim pojasnio da su taj dokument dostavile hrvatske vlasti kao odgovor na službeni zahtev za pomoć koji im je upućen 2005. godine.³⁶

18. Veće je zatim postavilo pitanje – na koje Veštak nije dovoljno precizno odgovorio – o tačnom izvoru navedenog dokumenta, kao i o postupku kojim su navedene vlasti sastavile Spisak izbeglica.³⁷

19. Veće stoga smatra da taj dokument može biti prihvaćen pod uslovom da tužilaštvo treba da dostavi detalje o izvoru i datumu tog dokumenta – posebno službeni zahtev za pomoć koji je 2005. godine upućen hrvatskim vlastima i dopis kojim su one odgovorile na zahtev i u kojem je priložen Spisak izbeglica – kao i detaljna objašnjenja tih vlasti o metodama koje su korišćene za sastavljanje dokumenta.

5. Odlomak iz Kljajićeve knjige (MFI P569)

20. Veće konstatuje da dokaz MFI P569 čine dva dokumenta: dopis biskupa Kosa od 6. jula 1992. (dalje u tekstu: Dopis) i spisak Hrvata iz Hrtkovaca (dalje u tekstu: Spisak).³⁸

³² Pretres održan 21. oktobra 2008, T(f) str. 10834.

³³ *Id.*

³⁴ *Id.*, T(f) str. 10833-10834.

³⁵ *Id.*, T(f) str. 10837.

³⁶ *Id.*, T(f) str. 10838.

³⁷ *Id.*, T(f) str. 10838-10839.

³⁸ *Id.*, T(f) str. 10853.

Optuženi se usprotivio uvrštavanju Dopisa u spis tvrdnjom da on nema nikakve veze sa Spiskom, što je Veštak na kraju i priznao.³⁹ Što se tiče Spiska, optuženi nije osporio njegovu autentičnost i naveo je da smatra da ga je sastavio Marko Kljajić.⁴⁰

21. Veće smatra da samo Spisak ima dovoljne pokazatelje relevantnosti i dokazne vrednosti i da stoga može biti uvršten u spis.

6. Spisak 100 porodica (MFI P570)

22. Veće konstatuje da je optuženi na glavnom ispitivanju osporio autentičnost Spiska 100 porodica naglasivši da on ne sadrži službeni pečat.⁴¹ Veštak je naveo da je to dokument zagrebačkog Ureda za zatočene i nestale, kojem je na čelu pukovnik Grujić.⁴² Optuženi je takođe primetio da je pukovnik Ivan Grujić prvobitno bio naveden na spisku Veštaka tužilaštva i da je ono nedavno odlučilo da ga ne pozove da svedoči zbog sumnji u njegovu verodostojnost.⁴³ U vezi s tim pitanjem, Veštak je precizirao da navedeni Spisak 100 porodica nije sastavio pukovnik Grujić, nego da je za to podneo zahtev nadležnim vlastima.⁴⁴ Pored toga, kad mu je Veće postavilo pitanje o metodologiji korištenoj za izradu navedenog dokumenta, Veštak nije mogao sa sigurnošću da odgovori.⁴⁵

23. Optuženi je zatim naveo da Spisak 100 porodica sadrži ozbiljne pogreške (konkretno, lica koja su više puta pomenuta i lica koja su navedena na Spisku 100 porodica iako 1992. godine nisu živela u Hrtkovcima).⁴⁶ Veštak je u vezi s tim odgovorio da je sam identifikovao 40 potencijalnih dvostrukih unosa⁴⁷ i da je u bivšoj Jugoslaviji osoba mogla živeti na jednom mestu a, privremeno ili ne, raditi na drugom,⁴⁸ ali da bi u svakom slučaju mogao da pregleda i preispita navedeni spisak.⁴⁹

³⁹ *Id.*, T(f) str. 10847-10850.

⁴⁰ *Id.*, T(f) str. 10847.

⁴¹ *Id.*, T(f) str. 10857.

⁴² *Id.*, T(f) str. 10858.

⁴³ *Id.*, T(f) str. 10859.

⁴⁴ Pretres održan 22. oktobra 2008, T(f) str. 10927.

⁴⁵ Pretres održan 21. oktobra 2008, T(f) str. 10858.

⁴⁶ Pretres održan 23. oktobra 2008, T(f) str. 11023-11035 i 11040-11058.

⁴⁷ *Id.*, T(f) str. 11033-11034.

⁴⁸ *Id.*, T(f) str. 11026.

⁴⁹ *Id.*, T(f) str. 11036.

24. Veće je više puta tokom unakrsnog ispitivanja moglo da konstatuje da je Spisak 100 porodica doista netačan i stoga smatra da taj dokument nema dovoljne pokazatelje relevantnosti i dokazne vrednosti i da ne može biti uvršten u spis.

7. Tabele 7, 8 i 9 (MFI P571)

25. Veće konstatuje da optuženi prilikom zahteva za uvrštavanje u spis Tabela 7, 8 i 9, koje su navedene na stranicama 21 i 23 Izveštaja veštaka Tabeau, nije izneo nijedan prigovor.⁵⁰

26. Veće smatra da, s obzirom da je Izveštaj veštaka Tabeau uvršten u spis,⁵¹ Tabele 7, 8 i 9 koje čine njegov deo takode mogu biti uvrštene u spis.

8. Tabela 2 (MFI P572)

27. Veće konstatuje da optuženi prilikom zahteva za uvrštavanje u spis Tabele 2, koja je navedena na stranici 10 Izveštaja, nije izneo nijedan prigovor.⁵²

28. Veće smatra da, s obzirom da je Izveštaj veštaka Tabeau uvršten u spis,⁵³ Tabela 2, koja čini njegov deo, takode može biti uvrštena u spis.

B. Prihvatanje dokaza optuženog

29. Tokom unakrsnog ispitivanja optuženi se referisao na Izveštaj o slovačkoj manjini (MFI P576) kako bi prigovorio Veštaku da nije istražio situaciju u pogledu Slovaka.⁵⁴ Zatim se referisao na Izveštaj o mađarskoj manjini (MFI P575) kako bi osporio jednu izjavu Veštaka.⁵⁵ Isto je učinio s Izveštajem o rumunskoj manjini (MFI P577),⁵⁶ Izveštajem o rusinskoj manjini (MFI P579)⁵⁷ i Izveštajem o romskoj manjini (MFI P578).⁵⁸

⁵⁰ Pretres održan 21. oktobra 2008, T(f) str. 10873-10874.

⁵¹ Vidi *supra*, par. 11.

⁵² *Id.*, T(f) str. 10883.

⁵³ Vidi *supra*, par. 11.

⁵⁴ Pretres održan 22. oktobra 2008, T(f) str. 10946-10947.

⁵⁵ *Id.*, T(f) str. 10948-10949.

⁵⁶ *Id.*, T(f) str. 10951-10952.

⁵⁷ *Id.*, T(f) str. 10954.

⁵⁸ *Ibid.*

30. Veće smatra da ti dokumenti, koje je izdao Pokrajinski sekretarijat za nacionalne manjine Srbije – što je izvor koji se čini pouzdanim – imaju dovoljne pokazatelje relevantnosti i dokazne vrednosti i da mogu biti uvršteni u spis.

31. Veće konstatuje da Izveštaj o hrvastkoj manjini (MFI P574) i Izveštaj o Vojvodini (MFI P573) nisu bili formalno predočeni optuženom tokom unakrsnog ispitivanja, ali su ih Veće ili Veštak direktno ili indirektno pominjali za vreme unakrsnog ispitivanja.⁵⁹ Stoga je njihovo uvrštavanje u spis, što traži tužilaštvo, neophodno kako bi se imao potpuni uvid u sve nacionalne manjine na koje se odnosi Izveštaj veštaka.

V. DISPOZITIV

32. Iz tih razloga, na osnovu pravila 89(C) Pravilnika, Veće **DELIMIČNO ODOBRAVA** zahteve za uvrštavanje u spis gorenavedenih dokaza, **PRIHVATA** dokaze navedene u nižepriloženoj tabeli uz ograde, za neke od njih, koje je odredilo Veće.

⁵⁹ *Id.*, T(f) str. 10955-10960.

Prevod

Sastavljeno na engleskom i na francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na francuskom.

/potpis na originalu/

Jean-Claude Antonetti,
predsedavajući

Dana 25. februara 2009.
U Hagu (Holandija)

[pečat Međunarodnog suda]

DODATAK

Broj dokaza	Strana u postupku koja predlaže prihvatanje dokaza	Prihvaćen/Nije prihvaćen/Označen radi identifikacije (MFI)
P565	Tužilaštvo	Prihvaćen
P566	Tužilaštvo	Prihvaćen
P567	Tužilaštvo	Prihvaćen
P568	Tužilaštvo	Prihvaćen, uz ogradu da tužilaštvo treba da pruži detalje o izvorima i datumu dokumenta – odnosno, konkretno, službeni zahtev za pomoć koji je 2005. upućen hrvatskim vlastima i njihov odgovor kojem je priložen Spisak izbeglica – kao i detaljna objašnjenja navedenih vlasti o metodama korištenim za izradu dokumenta
P569	Tužilaštvo	Prihvaćen je samo Spisak
P570	Tužilaštvo	Privremeni broj nije zadržan
P571	Tužilaštvo	Prihvaćen
P572	Tužilaštvo	Prihvaćen
P573	Tužilaštvo	Prihvaćen
P574	Tužilaštvo	Prihvaćen
P575	Tužilaštvo	Prihvaćen
P576	Tužilaštvo	Prihvaćen
P577	Tužilaštvo	Prihvaćen
P578	Tužilaštvo	Prihvaćen
P579	Tužilaštvo	Prihvaćen